

pokazuje u dvostrukom obliku: prvo, vladavina vlasništva stvari nad njim tako je velika da on želi uništiti sve što ne mogu svi posjedovati kao privatno vlasništvo; on hoće na nasilan način da apstrahira od talenta itd. Neposredan fizički posjed njemu je jedini cilj života i postojanja; odredjenje radnika se ne ukida, nego se proširuje na sve ljude; odnos privatnog vlasništva ostaje odnos zajednice prema svijetu stvari; napokon, ova tendencija suprostavljanja općeg privatnog vlasništva privatnom vlasništvu manifestira se u životinjskom obliku kad se braku (koji je svakako oblik ekskluzivnog privatnog vlasništva) suprostavlja zajednica žena, gdje, dakle, žena postaje društveno i opće vlasništvo. Može se reći da je ta misao o zajednici žena izrečena tajna toga još sasvim grubog i nemisaonog komunizma. Kao što žena iz braka prelazi u opću prostituciju,<sup>[53]</sup> tako cijeli svijet bogatstva, tj. predmetnog čovjekovog bića, prelazi iz odnosa ekskluzivnog braka s privatnim vlasnikom u odnos univerzalne prostitucije sa zajednicom. Taj komunizam - time što svagdje negira čovjekovu ličnost - upravo je samo konzekvetan izraz privatnog vlasništva, koje je sama ta negacija. Opća zavist koja se konstituira kao sila samo je skriveni oblik u kome se gramzivost uspostavlja i zadovoljava samo na drugi način. Misao svakog privatnog vlasništva kao takvog upravljena je barem protiv bogatijeg privatnog vlasništva kao zavist i težnja za niveliranjem, tako da one sačinjavaju, tako reći, suštinu konkurencije. Primitivni komunist samo je dovršenje te zavisti i te nivelacije sa stanovništa zamišljenog minimuma. On ima odredjenu, ograničenu mjeru. Kako to ukidanje privatnog vlasništva ima malo veze sa zbiljskim prisvajanjem, dokazuje upravo apstraktna negacija čitavog svijeta obrazovanja i civilizacije, povratak neprirodnom primitivizmu čovjeka siromašna i bez potreba, koji ne samo što nije prevladao privatno vlasništvo nego do njega još nije ni dospio.

Za komunizam ove vrste zajednica je samo zajednica rada i jednakost plaće, koju isplaćuje zajednički kapital, tj. zajednica kao opći kapitalist. O bje strane odnosa uzdignute su u zamišljenu općost: rad kao odredjenje u koje je svatko postavljen, a kapital kao priznata općost i moć zajednice.

U odnosu prema ženi kao plijenu i služavci zajednickog uživanja izražena je beskrajna degradacija u kojoj čovjek postoji za sebe samog, jer tajna tog odnosa ima svoj nesumljiv, odlučan, otvoren, otkriven izraz u odnosu muškarca prema ženi i načinu kako se shvaća neposredni, prirodni rodni odnos. Neposredan, prirodan, nužan odnos čovjeka prema čovjeku je odnos muškarca prema ženi. U tom prirodnom rodnom